

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Факультет комп'ютерних наук та кібернетики

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО КУРСОВІ РОБОТИ
факультету комп'ютерних наук та кібернетики

Розглянуто НМК факультету комп'ютерних наук та кібернетики
Протокол № 3 від 26.09.2022 р.

Затверджено вченою радою факультету
комп'ютерних наук та кібернетики Протокол № 2 від
27.09.2022 р.

Загальні положення

1.1 Даний документ (далі — Положення) регулює питання, пов'язані з курсовими роботами, що виконуються на факультеті комп'ютерних наук та кібернетики.

1.2 Даний документ розроблено у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», Статуту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі — Університет), Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Положення про систему виявлення та запобігання академічного плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Положення про кафедру Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

1.3 Кафедри факультету можуть розробляти доповнення до нього у вигляді *Порядку організації захисту курсових робіт по кафедрі за освітніми програмами*, які не повинні суперечити існуючій нормативно-правовій базі держави і Університету, мають відповідати цьому Положенню, та бути погоджені із гарантами відповідних освітніх програм, науково-методичною комісією факультету і затверджені вченою радою факультету.

1.4 Особливості підготовки та захисту курсових робіт за спільними освітніми програмами з іншими закладами вищої освіти регулюються угодами про відповідні Освітні програми.

1.5 У цьому документі терміни вживаються в такому значенні:

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і правил, що визначені законом, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової/творчої діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових/творчих досягнень. Порушеннями академічної

доброчесності вважаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових/творчих результатів, що здобуті іншими особами, як результатів власного дослідження/творчості та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в наукових дослідженнях.

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація наявних даних, що стосуються наукових досліджень.

Курсова робота та її місце в підготовці здобувачів вищої освіти

2.1 Курсова робота (проєкт) — один з видів індивідуального завдання, що виконується відповідно до навчального плану Освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми. Подальші вимоги, що висуваються в цьому Положенні до курсових робіт, розповсюджуються також на курсові проєкти, якщо такі передбачені навчальним планом.

2.2 Курсова робота передбачає закріплення, поглиблення й узагальнення знань, що отримані здобувачами освіти за час навчання, і їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання спеціальності.

2.3 Проблематика та зміст курсових робіт має відповідати практичним потребам фаху та узгоджуватись зі спеціальними програмними компетентностями та програмними результатами навчання, визначеними для курсової роботи в Описі освітньої програми.

Виконання курсової роботи

3.1 Виконання курсової роботи починається з ознайомлення здобувача з переліком пропонованих тем та заявлення ним на кафедру теми, що буде виконуватись.

3.2 Порядок виконання курсової роботи регламентується робочою навчальною програмою відповідного освітнього компонента, що затверджена в індивідуальному навчальному плані здобувача.

3.3 Наприкінці семестру, в якому має відбутися захист, повна версія курсової роботи подається на кафедру, де вона проходить експертизу керівником роботи; можливо, програмними засобами перевірки академічної доброчесності.

3.4 Кінцевим етапом виконання курсової роботи є її захист.

Теми та керівники курсових робіт

4.1 На початку навчального року профільна кафедра на сайті кафедри оприлюднює переліки рекомендованих тем курсових робіт для здобувачів відповідних рівнів навчання. У переліках мають вказуватись закріплені за темами керівники з складу викладачів кафедри. Пропоновані теми мають відповідати вимогам розділу 2 цього Положення.

4.2 Виконання одного індивідуального завдання кількома студентами не допускається. Проте можливий розділ великої задачі на окремі логічні частини, кожна з яких сама по собі відповідає розділу 2 цього Положення, може виконуватись самостійно та має унікальну назву.

4.3 Здобувачу освіти надається право обрати тему курсової роботи або запропонувати власну з обґрунтуванням доцільності її розроблення. У заяві на ім'я завідувача кафедри здобувач освіти:

– заявляє обрану тему з переліку рекомендованих за відповідним рівнем навчання,
або

– пропонує власну тему (зокрема коротко вказує її зміст або очікувані результати для експертизи на відповідність вимогам розділу 2 цього Положення) та обґрунтовує її доцільність.

4.4 Запропонована здобувачем тема має відповідати вимогам розділу 2 цього Положення та бути погоджена з потенційним керівником зі складу викладачів кафедри.

4.5 У випадку, коли відповідний освітній компонент входить до складу вибраного здобувачем блоку дисциплін, то вона має виконуватись на кафедрі, яка забезпечує викладання цього освітнього компонента у вибраному здобувачем блоці.

За бажання здобувача після затвердження вибраного блоку обрати аналогічний освітній компонент (курсону роботу) з іншого вибіркового блоку, необхідно **до початку навчального семестру**, в якому виконується курсова робота, отримати згоду декана факультету.

4.6 Тема та керівник курсової роботи мають бути затверджені кафедрою не пізніше, ніж за 4 тижні до кінця теоретичного навчання в семестрі. Керівниками курсових робіт можуть бути викладачі кафедри, що розглядає заяву здобувача.

4.7 Керівник роботи здійснює науково-консультаційну підтримку виконання роботи здобувачем, на заключному етапі здійснює експертну оцінку роботи.

4.8 Якщо курсова робота відноситься до переліку дисциплін вільного вибору (за блоком, пакетом, переліком тощо), то кафедра має **безумовно відмовити** здобувачу у виборі теми курсової роботи, якщо відповідний освітній компонент кафедри не був затверджений для здобувача в його індивідуальному навчальному плані.

4.9 Кафедра має право відмовити здобувачу у виборі теми курсової роботи, якщо:

- запропонована здобувачем тема не відповідає вимогам робочої програми відповідного освітнього компоненту, через що здобувач гарантовано не зможе успішно її захистити;
- жоден викладач кафедри не погодився бути керівником запропонованої здобувачем теми;
- одна тема була вибрана кількома здобувачами одночасно; у такому разі перевагу має той здобувач, хто подав заяву раніше.

У такому випадку здобувач має заявити іншу тему у визначені терміни подачі заяв.

4.10 Мова виконання та захисту курсових робіт – українська (якщо інше не визначено Освітньою програмою, чинними нормативними актами Університету та законами України). Порядок зміни мови виконання та/або захисту регулюється чинними нормативними актами Університету та законами України.

Попередня експертиза курсової роботи

5.1 Попередня експертиза курсової роботи виконується керівником роботи та, можливо, з використанням системи виявлення та запобігання плагіату.

5.2 Для проведення експертизи якості виконання курсової роботи, у тому числі й наявності у ній академічного плагіату, повна версія курсової роботи має бути подана на кафедру не пізніше як за 10 робочих днів до запланованої дати захисту.

5.3 Повна версія курсової роботи включає такі складові:
обов'язкові:

— роздруковану, переплетену (допускається м'яка палітурка) та підписану автором текстову частину роботи. У випадку форс-мажорних обставин (пандемія, стихійні лиха, воєнний стан тощо) чи за інших підстав та обов'язково за дозволом відповідальних осіб факультету чи Університету допускається надати підписану електронним цифровим підписом (ЕЦП) електронну версію текстової частини роботи, представлену у форматі *.pdf з можливістю пошуку по тексту;

— електронну версію текстової частини, представлену у форматі *.pdf з можливістю пошуку по тексту;

опціональні:

— вихідний код та усі необхідні файли ресурсів (графічні, аудіо-, відео- файли, файли налаштувань тощо), які є невід'ємною складовою роботи та були створені під час її виконання (може застосовуватися для курсових робіт, в яких виконувалась побудова програмного забезпечення);

— вхідні дані, результати обробки яких розглядались у роботі або під час її виконання (може застосовуватися для курсових робіт, зв'язаних з пошуком, обробкою або аналізом даних).

Код, файли ресурсів, вхідні дані (якщо застосовне) передаються в електронному вигляді. За узгодженням з керівником вхідні дані, що розташовані на відкритих загальнодоступних та постійно доступних ресурсах, можуть передаватися у вигляді файлу з посиланнями на них.

Необхідність подання опціональних складових визначає керівник роботи.

5.4 За виявлення будь-яких розбіжностей між друкованою та електронною версіями текстової частини роботи кафедра повертає роботу здобувачу для усунення розбіжностей, при цьому вважається, що робота здобувачем не була подана.

5.5 Після отримання повної версії курсової роботи керівник роботи здійснює експертну оцінку роботи, зокрема:

- оцінює якість виконання курсової роботи згідно тих критеріїв, що наведені в робочій програмі відповідного освітнього компонента та не стосуються захисту;
- має право провести експертизу роботи програмними засобами виявлення академічного плагіату;
- має право написати відгук на виконану роботу з характеристикою її цінності та діяльності здобувача під час її виконання.

5.6 Під час здійснення експертизи керівник роботи має право запропонувати здобувачу освіти продемонструвати розроблене під час виконання курсової роботи програмне забезпечення та провести співбесіду за поданою роботою.

5.7 За наявності обґрунтованих підстав вважати, що в курсовій роботі наявні порушення академічної доброчесності, керівник роботи зобов'язаний у поданні на ім'я завідувача кафедри викласти ці підстави. У подальшому це подання має розглядатись комісією з захисту курсових робіт.

5.8 Кожен співробітник кафедри має право заздалегідь ознайомитись з матеріалами курсової роботи, поданими в електронному вигляді. Доступ до друкованої версії (за наявності) має керівник роботи, а під час захисту – усі члени комісії з захисту.

Захист, оцінювання та оприлюднення курсової роботи

6.1 Захист курсової роботи є невід'ємною частиною її оцінювання, без проведення якого курсова робота не може вважатись успішно виконаною.

6.2 Захист курсової роботи є відкритим та відбувається перед комісією.

6.3 Зазвичай, захисти курсових робіт відбуваються на останньому тижні теоретичного навчання семестру, в якому виконується курсова робота. За наявності об'єктивних перешкод (велика кількість курсових робіт, завантаження викладачів кафедри службовими обов'язками, неможливість провести усі захисти на останньому тижні тощо) можуть розпочинатись раніше.

6.4 Кафедра укладає графік захистів курсових робіт, який далі затверджується деканом та оприлюднюється не пізніше, ніж за два тижні до початку захистів.

6.5 Графік має відображати склад кафедральних комісій із захисту курсових робіт та розподіл студентів між різними комісіями та датами захисту.

6.6 Кожна комісія з захисту курсових робіт має складатись не менш ніж з двох викладачів кафедри, серед яких обов'язково мають бути наявні керівники студентів, що

захищатимуть роботи перед даною комісією. Принаймні один член комісії повинен мати звання професора або доцента.

6.7 З метою забезпечення якості оцінювання та раціонального використання часу студентів кожне засідання з захисту курсових робіт передбачає розгляд не більш ніж 12 курсових робіт.

6.8 Якщо керівник курсової роботи з поважних причин не може бути присутнім на захисті, то він має до початку засідання надати власноруч підписаний відгук на роботу, який дає загальну характеристику роботи і діяльності студента під час її виконання та оцінює якість виконання курсової роботи в балах згідно тих критеріїв, що наведені в робочій програмі відповідного освітнього компонента та не стосуються захисту.

6.9 Якщо з поважних причин виявляється, що на захисті зможе бути присутнім не більш ніж один член комісії, то завідувач кафедри пропонує заміну відсутнім.

6.10 Студент має захищати роботу згідно затвердженого графіку.

6.11 Під час проведення захисту кожен студент має бути присутнім від початку процедури захисту та до оголошення його результатів.

6.12 Якщо студент відсутній на захисті з поважних документарно підтверджених незалежних від нього причин, то призначена на інший час комісія із захисту має складатись якнайменш з трьох осіб, серед яких в обов'язковому порядку має бути завідувач кафедри та керівник роботи.

6.13 Не пізніше ніж за один день до захисту анотація курсової роботи має бути розміщена на сайті кафедри.

6.14 Засідання комісії з захисту оформлюється протоколами.

Загальний протокол засідання відображає: студентів; теми робіт, що захищаються; виставлені студентам бали; результати розгляду робіт на дотримання академічної доброчесності (якщо були); результати розгляду апеляцій студентів на виставлені бали (якщо були).

6.15 Захист відбувається згідно такої процедури.

6.15.1 Студент робить доповідь, яка розкриває зміст роботи: поставлене завдання, використані для його розв'язання методи, що саме було зроблено особисто під час виконання роботи, отримані результати, висновки та можливості для подальших робіт за цією тематикою.

На доповідь студенту ОКР «магістр» надається до 7 хвилин, ОКР «бакалавр» – до 5 хвилин.

6.15.2 Студент відповідає на запитання членів комісії з захисту курсових робіт та, з дозволу комісії, інших осіб, присутніх на захисті. Запитання можуть як стосуватися теми виконаної роботи, так і мати загальний характер у межах компетентностей та результатів навчання, визначених для даного освітнього компонента програмою (освітньо-науковою, освітньо-професійною).

6.15.3 Виступає керівник роботи із загальною оцінкою роботи та зауваженнями до роботи. До 3 хвилин. У разі відсутності керівника зачитується його відгук.

6.15.4 Студент відповідає на висловлені зауваження.

6.15.5 За обґрунтованої підозри або наявності подання керівника щодо можливого порушення студентом академічної доброчесності комісія додатково вивчає це питання. Встановленні факти академічної недоброчесності протоколюються, робота знімається з розгляду та не може бути оцінена позитивною кількістю балів.

6.16 Після виступів усіх студентів комісія в закритому режимі оцінює заслухані курсові роботи в балах згідно критеріїв, зазначених у робочій програмі відповідного освітнього компонента, та заповнює протокол.

6.17 Занесені в протокол бали повідомляються студентам.

6.18 Студент має право на обґрунтування отриманих балів комісією.

6.19 За незгоди студента із виставленими балами комісія ще раз комплексно переглядає його роботу, опитує студента та повторно виставляє бали за тією самою процедурою. Отримана кількість балів вноситься в протокол і далі може бути оскаржена тільки в порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу.

6.20 Днем оголошення оцінки вважається день оголошення балів комісією із захисту курсових робіт.

6.21 По завершенню всіх захистів за певним освітнім компонентом кафедра складає підсумковий протокол, бали з якого надалі переносяться в залікову відомість.

Вимоги до оформлення документів

7.1 Текстова частина курсової роботи має бути оформлена відповідно до вимог робочої програми відповідного освітнього компонента.